აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები

№1

თბილისი
2017

UDC (შაპ)332.2. ა.243

აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები

№1

თბილისი
2017

ISSN 1987-6335

აგრარულ-ეკონომიკური მეცნიერება და ტექნოლოგიები

2017 №1 (34)

საერთაშორისო სამეცნიერო-მეთოდოლოგიური და პრაქტიკული, ყოველკვარტალური რეფერირებული ჟურნალი

Agrarian-economic Science and Technologies

2017 №1 (34)

International Sientific-Methodological and Applied, Quaterly Referenced Journal

Аграрно-экономическая наука и технологии

2017 №1 (34)

Международный научно-методологический и практический, ежеквартальный реферированный журнал

ჟურნალი დაფუძნებულია და გამოდის 2008 წლიდან, ყოველკვარტალურად

Journal was Founded in 2008 and is issued quarterly

599-22-75-50

E-mail: areal 55555@gmail.com

www. gaas.dsl.ge

თბილისი- Tbilisi

2017

ომარ ქეშელაშვილი

სარედაქციო–სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე და მთავარი რედაქტორი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი.

სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭო:

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსები: გ.ალექსიძე, ნ.ბალათურია, ჯ.გუგუშვილი, ჯ.კაციტაძე, პ.კოღუაშვილი, თ.კუნჭულია, გ.მარგველაშვილი, რ.მახარობლიძე, ნ.ქარქაშაძე, ნ.ჩხარტიშვილი, ე.შაფაქიძე, ზ.ცქიტიშვილი, გ.ჯაფარიძე.

სარედაქციო-სამეცნიერო საბჭოს უცხოელი წევრები:

პროფესორები: მარტინ აპენბრიკი (გერმანია), სერგი კაზარიანი (სომხეთი), იან პიკული (პოლონეთი), ალექსეი სიზონოვი (უკრაინა), ჩაბა ჩაკი (უნგრეთი), პანომირ ცენოვი (ბულგარეთი), სადიგ სალახოვი (აზერბაიჯანი), გალიბ გაჯიევი (აზერბაიჯანი).

საგამომცემლო-სარედაქციო კოლეგია:

დ.ეგიაშვილი-მთავარი რედაქტორის მოადგილე, აკადემიური დოქტორი, ე.შაფაქიძე-სმმ აკადემიის აკადემიკოსი, ა.მესხიშვილი-აკადემიური დოქტორი, ნ.დამენია-აკადემიური დოქტორი, მ.ჩავლეიშვილი-აკადემიური დოქტორი.

O. Keshelashvili

Editor-in-chief and Head of Editor-Scientific Board; Doctor of Economic Sciences; Professor; Academician of the Academy of Agricultural Sciences

Editorial-scientific Board:

Academicians of the Academy of Agricultural Sciences: G.Aleksidze, G. Baghaturia, J.Gugushvili, G.Margvelashvili, R. Makharoblidze, N. Karkashadze, J. Katsitadze, P.Koguashvili, T.Kunchulia, N. Chkhartishvili, Z.Tskitishvili, E.Shapakidze, G. Japaridze.

Foreign members of Editorial–Scientific Board:

professors: Martin Apenbreke (German); Sergi Kazarian (Armenia); Aleksei Sizonov (Ukrain); Chaba Chaki (Hungary), Ian Piculi (Poland), Panomir Tzenov (Bulgaria), Sadig Salakhov (Azerbaijan), Galib Gadjiev (Azerbaijan),

Publishing Board

D.Egiashvili-Deputy editor, Academic doctor, E.Shapakidze- academician, A.Meskhishvili-Academic doctor N.Damenia-Academic doctor, M. Chavleishvili-Academic doctor.

1. ეკონომიკა და ბიზნესი
Economics and Business

სოფლის მეურნეობის განვითარების გამოკვეთილი ტენდენციები როგორც პროგნოზირების ამოსავალი ბაზა

ომარ ქეშელაშვილი-
ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი,
საქართველოს სოფლის მეურენობის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი,

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

სოფლის მეურნეობის განვითარების ფაქტიური მდგომარეობის, ძირი–თადი ტენდენციების შესწავლის საფუძველზე, რომელიც პროგნოზირების ამოსავალ ბაზას წარმოადგენს, ირკვევა, რომ უკანასკნელ წლებში, გარ–კვეული დადებითი ცვლილებები მოხდა ეკონომიკურ-ტექნოლოგიური გარე–მოს გამოყენებისა და საერთოდ სოფლის მეურნეობის ეკონომიკური ზრდის თვალსაზრისით.

გამოიკვეთა ის ტენდენცია, რომ სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებიდან რეგიონთა უმრავლესობაში იზრდება სახნავი მიწები, ხოლო მრავალწლიანი ნარგავები რამდენადმე მცირდება, აღინიშნება სათიბ-საძოვრების ზრდაც. ეს ფაქტი აშკარად მიუთითებს სავარგულების არაეფექტურ და არაინტენსიურ გამოყენებაზე. ინტენსიური სავარგულების დაბალინტენსიურში გადაყვანა აიხსნება იმით, რომ მიწის მესაკუთრეების უმეტესობა არ, ანდა ვერ ამუშავებს სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებს, რის გამოც ის გადადის სათიბ-საძოვრების კატეგორიაში. ვფიქრობთ, რომ საქართველოს კანო-ნმდებლობა უნდა ითვალისწინებდეს გარკვეულ სანქციებს ამ თვალ-საზრისით, რამეთუ ეროვნული ეკონომიკის 17-18% პირდაპირ არის დამო-კიდებული აგრარულ ბაზარზე.

ნიშანდობლივი და ხაზგასასმელია, რომ მაინც, ნელ-ნელა იკვეთება, ქვეყნის ცალკეულ რეგიონში, სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სპეცი-ალიზაციის დონის გაღრმავების ტენდენცია, რაც ეკონომიკური თვალსა-ზრისით უდავოდ დადებით მოვლენას წარმოადგენს.

კვლევამ გვიჩვენა, რომ ძირითადი სასურსათო პროდუქტების საკუ-თარი წარმოების მოცულობები დინამიკაში არასტაბილურია, რის გამოც

მოსახლეობის უზრუნველყოფის მაჩვენებლებიც დაბალია ფიზიოლოგიურ ნორმებთან შედარებით და შემცირების ტენდენციით ხასიათდება.

Distinguished Tendencies in Agriculture - the Basis for Estimated Prognosis

O. Keshelashvili-
Doctor of Economic Sciences, professor,
Academician of the Georgian Academy
of Agricultural Sciences

Abstract
(Internet Version)

Based on the study of major tendencies in the development of agriculture in Georgia, some positive changes have been identified in recent years in respect with the use of economic and technological environment and growth of Agricultural economy.

There is a tendency of increase in arable lands and pastures in most regions, but areas with perennial plants decreases. This fact indicates to ineffective and non-intensive application of the arable lands. Changing intensive arable lands in non-intensive could be explained by the fact that the majority of owners do not or can not cultivate the land, so the land turns into a pasture.

It should be mentioned, that the tendency of the improvement of agriculture and industrial specialization is increasing, which will bring economic effect in agriculture.

The studies show that the volume of local production of agricultural products is not stable, therefore, the indicator of population food supply is also low in compare with physiological norms, and is characterized by a tendency to decrease.

2. მექანიზაცია და ელექტრიფიკაცია
Mechanization and Electrification

ფერმერული მეურნეობის სარემონტო სახელოსნოს დაგეგმარება სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის ტექნიკური მოსახურებისა და რემონტისათვის

ჯემალ კაციტაძე-
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი,
გიორგი ქუთელია-
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის დოქტორანტი,
იოსებ აბულაძე-
ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორანტი,
გოჩა ბერიძე-
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი,
რომან მარგალიტაძე-
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასისტენტ-პროფესორი, ტექნიკის აკადემიური დოქტორი

სამუშაო შესრულებულია შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდისა და ENPAR -ის პროგრამის დაფინანსებით.

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

უკანასკნელ პერიოდში საქართველოში მნიშვნელოვანი პრობლემები შეიქმნა სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის სერვისის საქმეში. ფერმერებსა და კერძო მეწარმეებს არ გააჩნიათ სათანადო მოწყობილობებით აღჭურვილი სარემონტო სახელოსნოები და ამიტომ, მანქანების ტექნიკური მომსახურება და რემონტი ხდება კუსტარულად, დაბალი ხარისხით, ხოლო მათი თვითღირებულება კი მაღალია. აღნიშნული მდგომარეობა ნაწილობრივ იმითაც არის გამოწვეული, რომ სარემონტო სფეროდან მოხდა სპეციალისტების გადინება ბიზნესის სხვა

დარგებში, ხოლო ახალი პერსონალი კი დაბალ კვალიფიციურია. აქედან გამომდინარე ფერმერები განიცდიან ტიპიური სახელოსნოებისა და სპეციალისტების დეფიციტს, რაც უარყოფით გავლენას ახდენს სასოფლო სამეურნეო სამუშაოების შესაბამის აგროვადებში შესრულებაზე და პროდუქციის მოსავლიანობაზე.

სტატიაში წარმოდგენილია მარტივი სარემონტო სახელოსნოს ძირითადი პარამეტრების ანგარიში ფერმერული მეურნეობისათვის მანქანების ტექნიკური მომსახურებისა და რემონტისათვის, ნაჩვენებია მისი გეგმა აუცილებელი ჩარხ-დანადგარებით და ასევე მოძრავი სახელოსნო საველე პირობებში გადაუდებლი სამუშაოების შესრულებისათვის.

Designing a repair shop for farm maintenance and repair

J. Katsitadze, G. Kutelia, I. Abuladze, G.Beridze, R. Margalitadze

Abstract

(Internet Version)

Recently, there were some problems in the organization of service of agricultural machines in Georgia. Farmers and private entrepreneurs do not have well-equipped repair shops. Repairs and maintenance are carried out homemade, with a low quality, while their prime cost is high. The situation is partly due to the fact that, in the field of repairing there was a leak of professionals who moved to different areas of business, and new staff has low qualifications. Farmers experience the deficiency of typical repair shops and specialists, which adversely affects the performance of agricultural works within the relevant agronomic terms as well as the crop capacity of output.

The article presents the calculation of basic parameters of a simple farm workshop for the repair and maintenance of agricultural machinery, shows its plan with basic equipment, as well as mobile workshop for the implementation of urgent works under field conditions.

3. Научные труды ученых Азербайджана
Scientific work of Azebaijanian Resserchers

Short information about silkworm breeding and silkworm science

Mammadov Qafar
Azerbaijan Republic, Goy-gol city
Ministry of Agriculture Scientific
Research institute of livestock

Abstract
(Internet Version)

The home of silkworm breeding is People‘s Republic of China. Silkworm breeding was developed in V century. It was a profitable branch.

Azerbaijan produced 5921 t cocoon in 1991. In 1992-2015 silkworm breeding was decayed in Azerbaijan. The decay stopped in 2016. In 1925 silkworm breeding pedigree station was established in Ganja. In 1949 it turned into Scientific Research institute silkworm breeding.

The world wide scientist‘s professor R.A.Huseynov, academic I.Abdullayev, professor A.Aliyev, doctor of agriculture science N.Badalov and so on represented. Azerbaijani silkworm breeding science. They created number of mulberry silkworm races, hybrids, mulberry Many new agricultural rules were prepared for silkworm breeding.

Namazli 1, 2, 3, Ugur, Khayal, Vatan, Garabag, Azeri races, Nizami, Ilyas, Faxrali sorts were made.

Scientific research institute of silkworm breeding is cooperating with SRISB of Georgia Agriculture state University, silkworm breeding and farming experiment station of Sofia Agriculture Academy of Bolgary and FAO New international sexes, hybrids and sorts were made.

4. მეცნიარეობა
plant-industry

ციტრუსოვანთა პლანტაციების მდგომარეობა და რეაბილიტაციის პერსპექტივები

ნელი ხალვაში-
სოფლის მეურნეობის აკადემიური დოქტორი,
ავთანდილ მესხიძე-
სოფლის მეურნეობის აკადემიური დოქტორი,
დავით ბარათაშვილი-
ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი
ნინო ქედელიძე-
დოქტორანტი

სტატია მომზადებულია საგრანტო თემის ,,აჭარა-გურიის მანდარინის ბაღების არსებული მდგომარეობის შესწავლა და რეაბილიტაციისათვის უახლესი ტექნოლოგიის დანერგვა“ № AR/189/10-160/14, ფარგლებში.

რეფერატი
(ინტერნეტული ვერსია)

ნაშრომში განხილულია სოფლის მეურნეობის ერთ დროს წამყვანი დარგის მეციტრუსეობის დღევანდელი მდგომარეობის ანალიზი და დასახულია მეციტრუსეობის განვითარების პერსპექტივები. ნაშრომში წარმოდგენილია იმ ტექნოლოგიებისა და ღონისძიებების უპირატესობები, რომლებიც აუცილებელია ციტრუსოვანთა ამორტიზებული პლანტაციების სარეაბილიტაციო სამუშაოების განსახორციელებლად.

Condition of Citruc Plants and Rehabilitation Perspectives

Neli Khalvashi-
Academic doctor of agricultural,
Avtandil Meskhidze-
Academic doctor of Biology,
Davit Baratashvili-
Doctor of Biology sciences,
Nino Kedelidze-
Doctoral student

Abstract
(Internet Version)

The article deals with the analysis of the current condition of citrus-growing which used to be one of the most leading fields of agriculture. The research also presents the perspectives for development of citrus-growing as well as highlights the advantages of those technologies and actions that are deemed to be necessary to implement rehabilitation measures for deteriorated citrus plantations.

5. უწყვეტი სწავლების დარბაზი
Conctant Studying Hall

უძღვება ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, აკადემიკოსი
ომარ ქეშელაშვილი

ლექცია 18. ფინანსები და კრედიტი

18.1. ფინანსები არსი და მნიშვნელობა
18.2. საფინანსო სისტემა და მექანიზმი
18.3. ფასები და ფასების პოლიტიკა
(რა გავლენას ახდენს ფასი ბიზნესზე)

6.ინტელექტუალური საუბრები
Intectual Converastions

უძღვება ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, აკადემიკოსი
ომარ ქეშელაშვილი

6.1. საუბრები ხელოვნებაზე[1]

6.1.1. ხელოვნების არსი
6.1.2. ხელოვნების კლასიფიკაცია
6.1.3. ხელოვნების სახეები

6.1.3.1. გამოყენებითი ხელოვნება
6.1.3.2. არქიტექტურა
6.1.3.3. ქანდაკება
6.1.3.4. ფერწერა

[1] გამოყენებულია ა. ჩხარტიშვილის - „საუბრები ესთეტიკაზე“ (თბილისი, 1989წ.) და სხვა ჩანაწერები.

6.1.3.5. გრაფიკა
6.1.3.6. მუსიკა
6.1.3.7. კაზმული ლიტერატურა
6.1.3.8. თეატრი
6.1.3.9. კინო
6.1.3.10. ქორეოგრაფია

შინაარსი–CONTENTS

1. ეკონომიკა და ბიზნესი- **Economics and Business** 5
ომარ ქეშელაშვილი-სოფლის მეურნეობის განვითარების გამოკვეთილი ტენდენციები როგორც პროგნოზირების ამოსავალი ბაზა... 5
O. Keshelashvili- Distinguished Tendencies in Agriculture - the Basis for Estimated Prognosis 12
2 მექანიზაცია და ელექტრიფიკაცია- **Mechanization and Electrification** 13
ჯემალ კაციტაძე, გიორგი ქუთელია, იოსებ აბულაძე, გოჩა ბერიძე, რომან მარგალიტაძე-ფერმერული მეურნეობის სარემონტო სახელოსნოს დაგეგმარება სასოფლო სამეურნეო ტექნიკის ტექნიკური მოსახურებისა და რემონტისათვის 13
J.Katsitadze, G. Kutelia,I. Abuladze, G.Beridze, R. Margalitadze- Designing a repair shop for farm maintenance and repair 19
3. Научные труды ученых Азербайджана-Scientific work of Azebaijanian Resserchers 20
Мамедов Кафар- Краткие сведения (информация) о состоянии шелководства и наука в Азербайджане 25
4. მემცენარეობა- **plant-industry** 26
ნელი ხალვაში, ავთანდილ მესხიძე, დავით ბარათაშვილი, ნინო ქედელიძე-ციტრუსოვანთა პლანტაციების მდგომარეობა და რეაბილიტაციის პერსპექტივები 26
N.Khalvashi, A.Meskhidze, D. Baratashvili, N. Kedelidze- Condition of Citruc Plants and Rehabilitation Perspectives 38
5. **უწყვეტი სწავლების დარბაზი-Conctant Studying Hall (ო. ქეშელაშვილი, O. Keshelashvili)** 39
ლექცია 18. ფინანსები და კრედიტი 39
18.1. ფინანსები არსი და მნიშვნელობა 39
18.2. საფინანსო სისტემა და მექანიზმი 40
18.3. ფასები და ფასების პოლიტიკა (რა გავლენას ახდენს ფასი

ბიზნესზე) 42
6. ინტელექტუალური საუბრები-Intectual Converastions (ო. ქეშელაშვილი, O. Keshelashvili) 50
5.1. საუბრები ხელოვნებაზე 50
5.1.1. ხელოვნების არსი 50
5.1.2. ხელოვნების კლასიფიკაცია 52
5.1.3.1. გამოყენებითი ხელოვნება 53
5.1.3.2. არქიტექტურა 53
5.1.3.3. ქანდაკება 54
5.1.3.4. ფერწერა 54
5.1.3.5. გრაფიკა 55
5.1.3.6. მუსიკა 56
5.1.3.7. კაზმული ლიტერატურა 57
5.1.3.8. თეატრი 58
5.1.3.9. კინო 59
5.1.3.10. ქორეოგრაფია..... 60
შინაარსი–CONTENTS 64

მოთხოვნები დასაბეჭდად წარმოსადგენი სტატიების მიმართ:

1. სტატიის მოცულობა–5-6 გვ-მდე; ნაბეჭდი (LitNusx– 11; 1,0 ინტერვალზე. სათაური LitMtavrPS –11, ფორმატი Pege Setup-ში: Top 1.0; Left 15.8; Bottom 1.0.; Right 1.0;), ერთი ეგზემპლარი და CD-ზე. არ გადატვირთოთ დიაგრამებითა და სქემებით, ცხრილები უნდა იყოს კომპაქტური, ვერტიკალურად ნაბეჭდი.
2. სტატიას უნდა ახლდეს **რეფერატი** (ინტერნეტული ვერსია–0,5 გვერდამდე) ქართულად და ინგლისურად;
3. სტატია წარმოადგინეთ კვარტლის პირველ თვეს.

2017 წლის I კვარტალი

ტექნიკური რედაქცია:

.მოსაშვილი-აკადემიური დოქტორი–ტექნიკური რედაქტორი, ვებ-გვერდის რედაქტორი, კომპიუტერული უზრუნველყოფა, მ.მოსაშვილი, თ. ეპიტაშვილი (ინგლისური ვერსია).

ჟურნალის დამფუძნებელი და გამომცემელია

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი ომარ ქეშელაშვილი.

ჟურნალის გამომცემლები და ფინანსური მხარდამჭერები არიან:

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია (პრეზიდენტი აკადემიკოსი გ.ალექსიძე), შპს-პროფესიონალ კონსულტანტ-თა ჯგუფი (დირექტორი სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი დ.ეგიაშვილი),

სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 3,9

პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 4.1